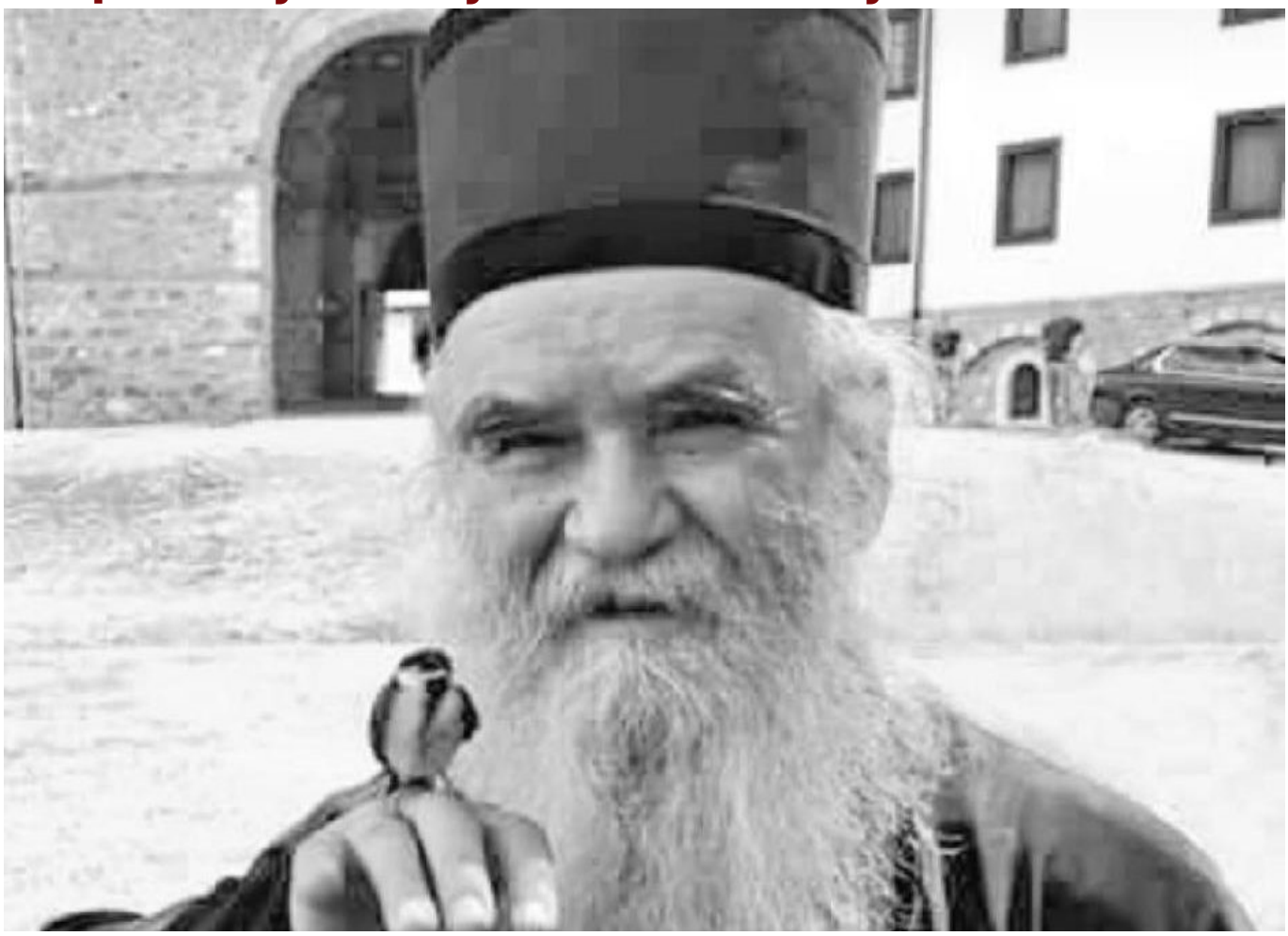
08/12/2020

Амфилохије – човјек славе Божије

Пише: Протојерej–ставрофор Слободан Бобан Јокић

Твоја је слава човјек, кога си поставио за анђела, појца Твога сјаја!

(Свети Григорије Богослов)
Ове ријечи великог оца Цркве су најбољи и најдубљи показатељ смисла стварања и постојања човјека. Човјек је створен да буде слава Божија. Ако човјек није на том путу, онда се губи смисао његовог постојања. Човјек се претвара у прах и пепео. А ако остане на том путу онда је на путу светитеља Божијих, људи који су изабрали тај уски пут истинске слободе Духа Светога, насупрот мизерије испразне слободе и тумарања овим свијетом као долином смрти. Слободни и самовласни су синови и кћери Божији када у датој слободи пребивају волећи друге. Слободан, самовласан, непоновљив, био је блажене успомене Амфилохије Радовић, Архиепископ цетињски, Митрополит црногорско-приморски и Егзарх свештенога трона Пећкога. Амфилохије,

предводитељ водова небеске војске.

Човјек је неопозиви свједок Бога, зато што је личност. Недовољан је цио свијет, сав универзум, све галаксије да сачине једну личност. Личност Митрополита Амфилохија је заиста превазилажење, самопревазилажење овог свијета. И заиста је мали свијет, универзум и сва васиона да би смјестили његову грандиозну личност. Он је био Архиепископ и Митрополит, човјек, пастир, исповједник, богослов, бесједник, неимар, писац, књижевник, државник, еклисиолог, тријадолог, мисионар, аскета, етичар, антрополог, тумач Светог писма, катихета, есејиста и преводилац високог умијећа. Али прије свега био је учитељ и отац. Као отац, Митрополит је показао својим примјером и животом да људски живот добија на вриједности онда када тежи циљу којему је назначен и истинитијој оригиналности, другачијој од садашње отуђености и палости. Био је човјек који се није бојао да постави питање свога постојања. Јер човјек је прави човјек онда када искрено и храбро себи постави проблем и питање. Ниједан проблем није истински постављен, ако није постављен неустрашиво, толико храбро да од њега у грозницу пада и разум човјечији и душа и срце. То је научио од свог духовног оца, Аве Јустина. Како је Ава учио њега, тако је он тај животни пут показао нама – да човјек мора да битује и бори се на пољу живота.

Ту је највећа улога Митрополита Амфилохија, што је отргао човјека из његове самозатворености и ништавила и упутио га на тај двиг ка напријед, ка добру. Јер смисао није у томе шта је човјек био већ оно шта ће, шта може и шта треба да буде. Кроз двиг престајемо да будемо пасивне жртве смртности, већ се окрећемо новом начину живота, новом начину постојања, који нас чини истинским људским бићима. Тај почетак је у будућности. Човјек није биће прошлости већ биће будућности. Омега одређује Алфу, крај одређује почетак (Св. Максим Исповједник). У тој Омеги је нада успјешности и смисла двига. У тој будућности и грешник види своје избављење и наду. У том искуству наредовања као покајања, приоритет покајника – онога који се дозвао памети, који је дошао к себи, који се преумио – не односи се на евентуално повријеђени нарцизам у виду жаљења због грешака, него на познање индивидуалне недостатности, које динамички напаја самопредавање љубавном односу (Христо Јанарас).

То је Митрополит Амфилохије најљепше умио да ради у животу – да воли човјека, сваког човјека. Да благовијести живот који „удостојава“ гријех: потврђује да нас у тежњи ка истинитом животу „предводе“ (показују нам пут) цариници, блудници, расипници и разбојници, тј. они који су се у једном

тренутку живота окренули будућности, а не они који остају у прошлости, који су увјерени за себе да су праведни и тиме закуцавају себе у статичност живота и сјенку смрти, закуцавају се у своју створену природу. Заиста, предводници у слободи од природе су они који су стварно одустали од сваког повјерења у природу: у способност и успјехе владања собом, као и у психолошка задовољавања ега; они који виде да су толико грешни, да им то не оставља ни најмање простора да у себе имају повјерења. Једино што им преостаје јесте да се предају односу, да се препусте љубави Другога (Христо Јанарас).

Знао је Митрополит да је нечија трагичност боља него пријатна фарисејска тобож сталност и привидна спољашња побожност, уљуљканост или савршенство. Они који се боре са трагичношћу свједоче свој неуспјех и не скривају га, али вапе за нечим вишим, а покајање је васкрсење у живот из гријеха, промашености и смрти. Због тога као дубоки и истински етичар, Митрополит зна да се хришћанска етика заснива на личности, а не на безличним начелима или вриједностима. Он свједочи да етика нема везе са спољашњим изгледом, нити са формализмом. Етика је ствар унутрашњег, ствар срца. Мјесто гдје Дух Свети обитава у човеку је срце, које је својеврсни олтар љубави. Срце као олтар љубави увијек тражи да човјек у себи направи мјеста за другу Л/личност. Митрополитово срце управо је било тај олтар љубави Божије. На том олтару сви смо приносили себе, наше успоне и падове, наше грешке, промашаје и успјехе, наше туге и радости, наше недоумице и маштања, а он нас је сабирао и грлио и стављао на тај олтар да све то принесе Господу. У том олтару љубави Божије мјесто су нашли и сиромах и богаташ, и неуки и образовани, и радници и министри, и пријатељи и непријатељи, и монахиње и монаси, и свештеници и епископи, и они који су га волјели али и они коју га нијесу волјели. Таквим односом показао је да се патологија гријеха и страсти надилази у тренутку када љубав изгна страх напоље. Тада аутономија и самодовољност постају беспредметни. За Митрополита је јасно и недвосмислено да не постоји „ја“ без „ти“, и да у сусрету са Другим, лицем к лицу, јесте човјекова вриједност, смисао и испуњење његовог живота. У том сусрету смрти нема, постоји само бесмртност.

Он је учитељ који нас је учио да овим животом не тумарамо као долином смрти, него да живот живимо у његовој хришћанској пуноћи, без страха и непоколебиво, уздигнута чела; да ходимо као браћа и сестре; да љубимо један другог, и да ништа не дугујемо један другоме осим љубави; да љубимо непријатеље, које је и сам љубио; да се радујемо заједници различитости,

гдје сви у тој различитости дијелимо харизме, подвиге, службе и радујемо се другачијем. И тако да тугу претварамо у радост.

Учио нас је да литургијски живот заузима средишње мјесто у свеукупном црквеном животу, и чини темељ, суштину и сами смисао црквене заједнице. Да на Литургију треба ићи не тражећи ништа, срећан што си се тамо нашао. Учио је да је живот Цркве и оних који су у Цркви распеће и васкрсење, и да нема љепше вјере од хришћанске. Да је најдубљи и најистинитији позив Цркве дођи и види. Учио нас је да је слобода најскупоцјенија категорија, јер је положена у самом Божанском чину стварања човјека, и да је истинска слобода слобода у Христу кроз коју познајемо истину, истину која ће нас ослободити. Учио ме је да будем Слободан.

Учио нас је богословљу. Али не само богословљу као науци, него богословљу као животу. Јер, богословље без примјене у свакидашњем животу, у мишљењу, у дјелању, није право и истинско богословље. Због тога је његово богословско и пастирско дјело неизоставни дио литургијског буђења у Православној Цркви у XX вијеку. Учио нас је да идемо путем Светога Саве, Светога Василија Острошког и Светога Петра Цетињског, и да кад идемо њиховим путем онда добро знамо ко смо и шта смо, и одакле крећемо, и куда идемо, и гдје треба да стигнемо. Да кад идемо тим путем нико и ништа не може да нас заведе на странпутице нити одвоји од пута истине и живота.

Уводећи нас пострижењем у тајну свештенства, показивао нам је да је свештенство дар Божији, да суштину свештенства треба да свакодневно животно откривамо. Да је свештенство чудесна и благословена служба а не професија. Да као свештеници треба да уједињујемо људе, да стварамо црквене заједнице, да будемо оци и пријатељи људима а не „стручњаци” за обреде или гуруи. Показао нам је да је бити свештеник стил живота.

Водио нас је изворима: Јерусалиму, мајци свих Божијих Цркава, која се пројавила у свој својој пуноћи као икона небеског Јерусалима – Новог Сиона; кроз Кападокију откривао нам је Оце Цркве и њихово богословље; у Цариграду манастир Хору и Свету Софију – то чудесно оваплоћење небеске љепоте, највеличанственији храм саздан људском руком у историји рода људскога, гдје тихо отпјевасмо најљепше Христос Воскресе које се чуло као тихи брујпопут поја славују.

Учио нас је да волимо цијели свијет, цијелу васељену и универзум; учио нас је да волимо и да одлазимо на Косово и Метохију; да су Косово и Метохија најскупље српске ријечи, да је наше надање закопано на Косову, у једну

гробницу, да је оно срце нашег народа и да га се никада не смијемо одрећи. Научио нас је како да зеница ока нашег буде гнијездо љепоте његове.

Учио нас је да основе православног васпитања значе обнављање образа Божијег у човјеку, његово разоткривање и развој; да је Богочовјек Христос крајеугаони камен, основа образовања и васпитања, и да кроз ту призму сагледавамо, осмишљавамо човјека. Да је православно образовање обнављање и обликовање човјека по Образу Онога који га је створио и његово храњење вјечном Божанском свјетлошћу, истином, љепотом и добром. Једном ријечју, свим Божанским савршенствима.

Учио нас је да се не бојимо смрти, јер је смрт побијеђена. Са његовог одра исијавао је лик на којем нема смрти већ осмјеха, истине и радости Васкрсења. Митрополитов уснули лик је био знак и свједочанство Васкрсења Христовог, Васкрслога Јагњета у којем је спас.

mitropolija.com